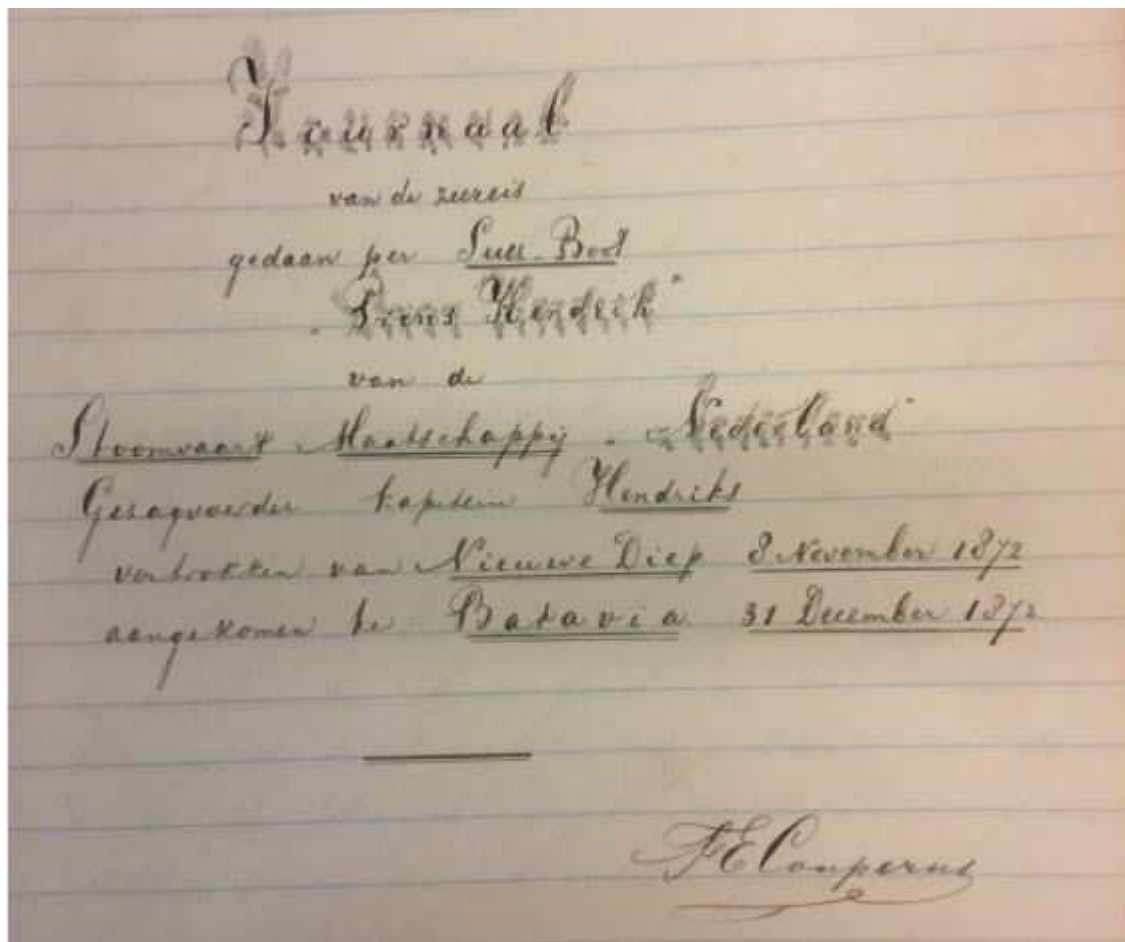

Mr. F.E. Couperus.
Journaal v/e Zeereis .
1872
-.-

Journaal
van de zeereis
gedaan per Suez-Boot
"Prins Hendrik"
van de
Stoomvaart Maatschappij "Nederland"
Gezagvoerder kapitein Hendriks
vertrokken van Nieuwe Diep 3 November 1872
aangekomen te Batavia. 31 December 1872

FE Couperus

Journaal

Woensdag.
6 Nov.

Des ochtends met de Hollandsche Spoor van 9 uur uit den Haag naar Nieuwe Diep vertrokken; langs Leiden, Haarlem, Amsterdam, en Alkmaar gespoord. Aangekomen te Nieuwe Diep om 12½ ure. Dadelijk naar de boot gegaan die te midden van honderden andere schepen lag. De boot lag haast vlak aan de wal, zoodat men er met een soort van brug mede gemeenschap had. De lengte van de boot viel wel op bij die der andere schepen, die voor het meerendeel oorlogsschepen waren. Na een kort bezoek aan de boot gebracht te hebben en het goed in onze kamer bezorgd te hebben zijn wij naar het logement “de Burgh” gegaan alwaar wij gegeten hebben. Verder dien dag wat gewandeld. Aan boord geslapen.

Donderdag

7 Nov.

Dezen dag nog niet vertrokken, ofschoon hier eerst het plan wel toe bestond. Verder wat rondgelopen; aan boord gegeten.

Op de reede kon men de Koning der Nederlanden zien liggen die kort te voren pas van Engeland was gekomen. Dit is de 4.^e boot die de Maatschappij Nederland had laten bouwen. De boot waarmede wij vertrokken was de “Prins Hendrik” waarover kapitein Hendriks het bevel voerde. De twee andere booten heetten de “Prins van Oranje” en de “Conrad”.

Vrijdag

8 Nov.

Er werden des ochtends vroeg aanstalten gemaakt tot het vertrek. Om een uur of 7 kwam een van de stokers, de kerel had een stuk in, in de salon of kajuit, alwaar hij een soort van redevoering hield. Hij zeide onder andere dat men hem wilde “kielhalen” (waar natuurlijk niets van aan was) en vroeg aan papa die hij voor een zeer voornaam en invloedrijk personage scheen te houden, of deze dit niet konde beletten. Deze stelde hem gerust door te zeggen, dat men hem niet zoude kielhalen, doch hij scheen dit niet te willen gelooven en is toen over boord gesprongen. Een van de equipage die dit echter zag, sprong hem oogenblikkelijk na zoodat hij nog gered is.

De salon is een groote mooie kamer, niet zooals bij de meeste ander booten in het midden van het schip, doch meer naar achteren gelegen. Zij beslaat de geheele breedte van het schip, die 10 Meters bedraagt, en is nagenoeg even lang. Al de meubels er in waren met wortelhout bekleed, alsook de deuren. Lampen hingen er in ene grote menigte.

De lengte van de boot bedraagt omstreeks 10 Meters.

Dezen ochtend van de legplaats vertrokken om 10½ ure. Van hier naar de reede gesleept door een sleepstoomboot. Deze heette “de stad Amsterdam”. De Java van dichtbij gepasseerd. Dit is een driemaster oorlogschip en was pas van Indië terug gekomen. Toen wij voorbij het hoofd kwamen stonden hier eene menigte menschen om ons een laatst vaarwel toe te wuiven, ook waren er bekenden van ons bij.

Nadat de stad Amsterdam ons tot op de reede gesleept had, verliet hij ons en ging naar de Java om deze de haven in te slepen. Op de reede bleven wij een paar uren, daar het kompas geregeld moest worden, zoodat wij pas om 1 uur 's middags door het Marsdiep de Noordzee instoomden. In het Marsdiep kan men aan weerskanten duidelijk de Hollandsche kusten zien, aan den eene kant Noord-Holland aan den andere kant Texel. Dien zelfden middag toen wij in de Noordzee waren ondervonden wij reeds de zeeziekte.

Zaterdag

9 Nov.

Des ochtends vroeg in het Kanaal, alwaar men de krijtbergen aan de Engelsche kust duidelijk kon zien. Dit is een mooi gezicht. Zij zijn niet wit zoo als men zou denken, doch vuilachtig zwart met hier en daar weder lichtere tinten. Het is een groot verschil deze kust met zijn hooge bergen en die lage Hollandsche kust waar men slechts heuveltjes op ziet. Het water heeft hier eene groene kleur.

Om 9½ Dungeness voorbij gestroomd, hier ging de loods van boord die ons het Marsdiep had uitgebracht. Deze nam brieven voor Holland mede. Om 10½ ure voorbij Hastings, hier zag men honderden van scheepen aan de Engelsche kust. Kwart voor 1 voorbij Bevezier, dit wordt ook Beachy Head genoemd. Men kon het duidelijk onderscheiden. Des avonds om 6 ure het eiland Wight voorbij gestoomd.

Dezen dag hadden wij mooi weer en kalme zee, zoodat de meesten dan ook niet zeeziek waren.

Zondag

10 Nov.

Nu waren wij in de Golf van Biscaye, alwaar de zee meestal zeer onstuimig is. Wij hadden dan ook een zeer hooge zee, zoodat het schip vreeselijk slingerde en de zeeën over het dek sloegen. Ik ben den geheelen dag in mijn bed blijven liggen, daar ik erg zeeziek was. De meeste passagiers waren dit deze dag trouwens ook zoodat er 's middags zeer weinig lui aan tafel kwamen.

Om 9 uur des avonds passeerden wij Brest. Wij liepen 49 mijl in de 24 uur. Het middagbestek was 49°38' N.B. en 4°32' W.L. De graden werden gerekend over de meridiaan van Greenwich.

Maandag

11 Nov.

Nog steeds hadden wij eene hoge zee, evenwel was ik echter niet meer zeeziek. Wij hadden de wind mee zoodat wij zeilen konden bijzetten. Des avonds zagen wij voor het eerst bruinvisschen. Dit is zeer aardig om te zien. De zeelui noemen ze "de boer met zijn varkens" omdat men ze nooit afzonderlijk maar altijd bij groepen te gelijk ziet. Wij liepen 72 mijl in de 24 uur, waren nog 39 mijlen van k. Finisterre verwijderd en waren op 45°33' N.B. en 8°55' W.L.

De tijd verschilde hier wel 20 minuten met die van Amsterdam.

Dinsdag

12 Nov.

In de verlopen nacht voorbij de kapen Ortegal, Prior en Finisterre gestoomd. Gunstige wind zoodat wij zeilen bij hadden. Des ochtends twee schepen gezien. Men kan duidelijk merken dat men in het zuiden is, daar men de warmte begint te gevoelen, terwijl het toen wij nog te Nieuwe Diep waren zeer koud was. Het weder was regenachtig[,] overigens eene kalme zee. Wij stoomen langs de Portugeesche kust, ofschoon men nog nergens land kan onderscheiden. Des middags weder een schip gezien. Ook zagen wij eene prachtige dubbele regenboog, een paar dagen geleden had ik dit ook reeds gezien. Het krioelt van kakkerlakken op het schip, deze zijn zeer klein. Van zeeziekte doet zich niets meer gevoelen. Wij liepen 60 mijl in de 24 uur en waren ('s middags om 12 uur natuurlijk) 71½ mijl van kaap St. Vincent verwijderd. Wij bevonden ons op 41°38' N.B. en 9°46' W.L.

Woensdag
13 Nov.

In de verlopen nacht Lissabon gepasseerd. Wij hadden nog een zeil meer bij dan de vorige dag. Om 10½ uur konden wij nog heel flauw de Portugeesche kust zien. Dit was één hooge berg, die in de buurt van kaap St. Vincent gelegen was, langzamerhand begon men er meer en meer van te kunnen zien, daar wij in die richting stoomden. Aan de landzijde kon men de rook van eene stoomboot bespeuren, van de boot zelf was echter niets te zien. Om kwart over 11 ure hielden wij op met stoomen, waarom weet ik niet, zoodat wij dus slechts alleen door onze zeilen een weinig vooruitkwamen. Nadat wij dus een 2 uur gestopt hadden, begon de boot om kwart voor éénen weder te stoomen. Het land werd hoe langer hoe duidelijker, en de bergen kregen nu een donkerder kleur en hadden die lichtblauwe tint niet meer van te voren, zoodat men ze nu niet meer met moeite zag. In den beginne toen wij het land voor het eerst ontdekten, had men moeite het van de wolken te onderscheiden, zoo licht was de kleur. Aan de zeezijde zagen wij twee schooners, die er flink van door gingen. Het eene stoomden wij spoedig voorbij, het andere schip zeilde toen langs de kust naar het noorden. Wederom was de rook eener boot te zien. Het was prachtig weder en tamelijk warm; de zee was kalm. Het water is hier even als in Golf van Biscaye zwart van kleur.

Vlak onder de kust zag men een menigte van vogels, meeuwen of een ander soort, vliegen. Zij schenen uit de verte niet grooter dan vlinders. Om 4 ure des middags stoomden wij kaap St. Vincent voorbij. Vlak voor dezen kaap bevindt zich een klein eilandje, uit een enkele rots bestaande en op slechts weinige meters afstand van de kust, voor zoover men uit de verte kon oordelen. Toen wij er slechts op korten afstand van voorbijgingen, stoomde eene andere stoomboot, kleiner dan de onze, tusschen ons [en] het land door. De naam van dit schip was “de Carpio”, hetgeen men door de kijker kon zien. Boven op de kaap bevindt zich een klooster met een vuurtoren en boven langs het gebergte zag men verscheidene witte torentjes. Dit waren waarschijnlijk wachthuisjes daar geplaatst tegen de smokkelhandel. Ook bespeurde men nog eenige andere groepjes huizen, dit was het dorpje Sagres. De vlag die op de kust geheschen werd, kon ik zeer duidelijk onderscheiden. Naar ik hoor telegrapheert men van St. Vincent en Gibraltar wanneer de Prins Hendrik voorbij komt. De Prins Hendrik telegrapheert van Port-Saïd en Batavia, wanneer hij daar aangekomen is. Toen wij de kaap geheel en al voorbij waren zagen wij een stuk of 9 zeilschepen die daar voor anker lagen; ook waren er een paar stoomboten. Een eind verder ging ons weder een schip vlak voorbij, het was een driemaster doch ik kon er den naam niet van lezen. Des middags zwom[men] er weder bruinvisschen om het schip; zij kwamen zelfs tot vlak bij de boeg. Wij meenden langs het gebergte een spoor te zien, hetgeen wij opmaakten uit de rook die wij zagen en die in ééne richting voortging. De rotsen zijn hier zeer steil en loopen tot aan de zee toe door, zoodat er op de meeste plaatsen geen strand te vinden is. Dit gebergte heet de Sierra Caldeira; het loopt langs Algarvië, de zuidelijkste provincie van Portugal.

Volgens het middagbestek liepen wij 63 mijl in het etmaal en waren nog 57 mijlen van Gibraltar verwijderd. De hoogte waarop wij ons bevonden, was 37°26' N.B. en 9°44' W.L.

Donderdag
14 Nov.

Des morgens zeer vroeg stoomden wij den straat van Gibraltar in, en zagen toen de Spaansche en Afrikaansche kusten tegelijk. Om 7½ uur stoomden wij Tarifa voorbij. Toen wij het voorbij gestoomd waren, konden wij duidelijk de verschillende bergruggen achter elkander zien liggen. Deze bergen zijn zeer hoog en men kon alles zeer goed onderscheiden, vooral was de Spaansche kust zeer duidelijk te zien, daar wij veel dichter langs Spanje dan Afrika

stoomden. De bergen hier verschillen zeer veel met die van Portugal, die wij gisteren gezien hadden; ten eerste zijn zij niet zoo rotsachtig en kaal als die van Portugal, doch zijn begroeid en ten tweede loopen zij niet zoo steil af, tot aan de zee toe, zodat men er wel strand heeft, hetgeen bij die van Portugal niet het geval was. Op sommige plaatsen echter liepen zij even als de Portugeesche tot aan zee toe. Deze kust is mooier dan de Portugeesche.

Om 9 ure passeerden wij de baai van Algesiras, waaraan Gibraltar gelegen is. In deze baai zag men zeer vele schepen liggen. Zoo als wij kwamen vanuit de Spaansche Zee, zag men het stadje Algesiras links, Gibraltar rechts en San Roque aan het einde van de baai liggen. Wij waren zeer afgedreven door den sterken stroom, naar de Spaansche kust. Het scheen precies of wij de baai van Algesiras in moesten, zoodat de Afrikaansche die wij in den beginne rechts van ons hadden, nu bijna vlak achter ons lag.

Om 10½ uur passeerden wij Gibraltar, waar wij zoo dicht langs stoomden, dat men er de gebouwen van kon zien; ook zagen wij zeer vele soldaten rondloopen. De stad is geheel tegen de rots opgebouwd en boven op die rots, op een bijna ongenaakbaar punt, tenminste zo scheen het mij toe, zag men een staak; waarschijnlijk dienende voor het een of ander sein.

De vestingwerken die in de rotsen uitgehouwen zijn, de afgebrokkelde rotsen die in de zee uitstaken en waartegen de golven met vollen kracht beukten, zoodat men van verre de zware branding kon bespeuren, dit alles leverde een mooi gezicht op. Op sommige plaatsen zag men de soldaten bezig op en aan de vestingwerken te arbeiden. Toen wij Puncta di Europa, zoo heet namelijk de kaap die vlak bij Gibraltar gelegen is, voorbij gestoomd waren, zagen wij weder een paar dorpjes of stadjes, tenminste daar hielden we het voor. Bovenop deze kaap bevindt zich eenen vuurtoren. In de buurt hiervan stond de seinpaal, waaraan wij zeer duidelijk de seinvlaggen zagen ophijschen, ook kon men zelfs de soldaat, die het deed, zien. Er lagen voor Gibraltar massa's aan schepen.

Ook zijn wij een Hollandsch schip, hetgeen wij uit de vlag bemerkten, tegengekomen; dit hebben wij toegewuifd, en meenden ook te zien dat ons groeten beantwoord werd. Des middags zagen wij weder bruinvisschen, en het is waarlijk een aardig gezicht, die beesten uit de golven te zien schieten en dan verdwijnen om dan een oogenblik weder tevoorschijn te komen, en zoo spelende rondom het schip heen te zwemmen. Het weder was prachtig, in de ochtend echter wat regenachtig; de wind was echter tegen zoodat wij geen zeilen bij konden zetten. Van Ceuta op de Afrikaansche kust, konden wij echter zeer weinig, en dat nog wel onduidelijk, zien, een torentje en niet veel meer. Voor het overige moet men zeggen dat het een zeer mooi gezicht is, de straat van Gibraltar.

Des ochtends passeerde ons nog een driemaster, "de Cainan", zooals ik weder door den kijker kon zien. Volgens het middagbestek lopen wij 62 mijl in het etmaal, waren nog 33 mijl van kaap de Gata verwijderd, die wij in den nacht passeerden, en bevonden ons op 36°9' N.B. en 4°53' W.L. Des avonds zag men boven op de bergen een zeer groot licht branden, waartoe dit diende, weet ik echter niet. Later op den avond passeerden wij Almeria waarvan ik het licht (van den vuurtoren namelijk) heb gezien. Ook hadden wij in de loop van de avond 2 zeilen bij kunnen zetten, en nog verscheidene schepen gezien.

Het land begon minder duidelijk te worden. Laat op den middag zagen wij de sneeuwbergen, de Sierra Nevada namelijk, en die zijn zeer mooi om te zien, vooral wanneer de zon er op schijnt. Ik zag ze net toen de zon er achter verdween, zoodat zijne laatste stralen juist de toppen er van bescheen. Des avonds hebben de Hoofdmachinist Middendorp, en den heer Bätz, een van de passagiers, stukjes voorgedragen. Van de eerste waren het eenige mopjes van Judels, de andere droeg een stuk voor, getiteld "de tijdgeest". Van beiden was het zeer aardig.

Vrijdag
15 Nov.

Dezen dag hadden wij weder 2 zeilen bij, doch dit waren andere als wij gisteren bij hadden. Het middagbestek luidde: 36°34' N.B. en 0°2' O.L.; dit was echter slechts gegist daar de zon dien dag niet geschenen had, zoodat men de hoogte, waarop wij ons bevonden, dus niet met zekerheid kon bepalen. Wij hadden 60 mijl in de 24 uur geloopt en waren 110 mijlen van Kaap Sparlivo verwijderd. Links van ons kon men de Afrikaansche kust bespeuren, doch onduidelijk.

Des avonds hebben wij ons nog al geamuseerd. Eerst werd er een soort steekspel uitgevoerd, dit werd hinkende gedaan, en had veel weg van het gewone hopje spelen. Dit had op het dek plaats. Daarna ging men naar beneden in de salon om thee te drinken. Hier hebben toen weder de heeren Middendorp en Bätz gereciteerd. De eerste weder op zijn Judels, de andere drie verschillende stukjes getiteld mijn meisje, Keetjes huwelijk en iets over een jong student zijn snor. Verder zijn er nog eenige kunstjes gedaan en heeft de dokter Mathieu den heer Bätz quasi gebiologeerd. Tot slot heeft nog een van de passagiers, den heer Coningh, in een zeer komiek kostuum een stukje voorgedragen. Het moest verbeelden dat hij een inwoner was van het land "Sentimentalia", het stukje wat hij reciteerde, was dan ook zeer sentimenteel.

Zaterdag
16 Nov.

Wij zien nog steeds de Afrikaansche kust. Heden hadden wij 5 zeilen bij. Des ochtends was het weder regenachtig, des middags was het echter zeer mooi. Dezen middag werd er ook weder zoo als de meeste andere middagen en avonden op de piano gespeeld en gezongen. Volgens het middagbestek waren wij op 37°31' N.B. en 4°59' O.L.; dit laatste echter was weder gegist. Wij liepen 60 mijl in de 24 uren en waren nog 50 mijl van kaap Sparlivo verwijderd. Des middags werd het land duidelijker te onderscheiden.

Dien avond hebben wij, namelijk onze familie, de kapitein en nog een dame en een paar heeren, geschimmeld, waarmede wij ons zeer geamuseerd hebben. Laat in den avond passeerden wij kaap Rosa op de Afrikaansche kust, hiervan heb ik nog het licht gezien.

Zondag
17 Nov.

In de verlopen nacht hadden wij nog 2 uur gestopt, waartoe dit diende ben ik niet te weten kunnen komen. Des ochtends toen ik naar voren naar de boeg ging was de slachter bezig eene koe te slachten. Wij waren nu dicht bij de kust van Afrika, die men dan ook duidelijk kon zien. Wij konden ook een stadje bespeuren, en meenden dat het Utica was. Om kwart voor 11 ure stoomden wij langs een eilandje, waarop een vuurtoren stond. Dit was het Kani- of Honden-eiland. Het weder was dien dag mooi. Volgens het middagbestek bevonden wij ons op 37°17' N.B. en 10°25' O.L., hadden in de laatste drie etmalen 186 mijlen geloopt, dus 66 mijl in het laatste, en waren nog 48½ mijl van het eiland Malta verwijderd. Om kwart voor éénen waren wij kaap Zebib gepasseerd en bevonden ons toen vlak voor den golf van Tunis. Vooraan in dezen golf liggen een stuk of 5 rotsige eilandjes, waarvan de 2 grootste Plana en Sobretta heetten. Om 6½ ure passeerden wij weder een eilandje. Het schijnt dat men die hier nog al veel op deze kust aantreft. In den avond stoomden wij Pantellaria, een eiland, voorbij. Dien avond merkte ik voor het eerst het lichten der zee op, waarop ik de vorige avonden niet gelet had. Dit is zeer aardig.

Maandag
18 Nov.

Des morgens was ik om 4½ uur reeds op het dek, waar ik eenige tijd bleef, doch daar ik mij spoedig verveelde, daar er nog niemand van de passagiers op was, ging ik naar beneden naar Middendorp, alwaar ik toen een tijdlang gebleven ben.

Om 6½ ure zag ik een eiland met een vuurtoren; daar het nog tamelijk donker was brandde het licht nog en zag ik dat het een draailicht was om de 1½ minuut zooals ik bemerkte toen ik de tusschenpoozen tusschen de flikkeringen geteld had. Later hoorde ik van den kapitein dat dit het eiland Gozzo was. Wij stoomden benoorden Malta om, dus tusschen dit eiland en Sicilië door. Van dit laatste kon men slechts enkele flauw blauwe bergen aan den horizont bespeuren. Op Gozzo kon men duidelijk de vuurtoren, en nog andere gebouwen en huizen waarnemen. Dit was het stadje Guirdan. Vervolgens kwamen wij aan het eilandje Comino. Hierop ligt S^a Maria. Na dit eilandje gepasseerd te zijn kwamen wij aan Malta. Deze drie eilanden liggen achtereenvolgens vlak naast elkaar. Op Malta zag men verschillende huizen langs de kust verspreid, dit waren waarschijnlijk villa's. In de verte kon men La Valetta, de hoofdstad van Malta bespeuren. In den ochtend waren wij nog een ramschip voorbijgestoomd. Vlak bij het eilandje ontmoeten wij nog een menigte schuitjes die door Maltezen werden geroeid. Om 8½ ure stoomden wij La Valetta voorbij. Het is eene grote en mooie stad met stevige vestingwerken, zij strekt zich uit langs de geheel kust en aan weerskanten van den haven. Overal zag men huizen, kasteelen, torentjes en kerken. Alhoewel alles niet even duidelijk te onderscheiden was, hetgeen zeer jammer was, was het geheel toch een prachtig gezicht. Dicht onder de kust lagen 2 stoom- en 2 zeilschepen, en een vijfde schip kwam ook nog aanzeilen. Bovendien hadden wij links van ons ook nog een paar schepen. In de haven lagen er ook nog een menigte van allerlei soort. Links van ons was een schip, waarom zich een massa schuitjes, die van de stad gekomen waren, bevonden, dit stevende later omringd van al de bootjes, naar de kust. Dit was een aardig gezicht.

Op de bergen zag men allemaal vierkante vakken door muren omringd; later bleek het dat dit wijnbergen waren. Wij hadden voor de stad eenige tijd rondgedraaid om het kompas te regelen, en in dezen tijd was ons een stoomboot die wij te voren waren voorbijgestoomd weder ingehaald. De zee was zoo glad en effen als een spiegel [,] er was geen rimpeltje op te merken, er was dan ook in het geheel geen wind. Het middagbestek luidde 35°48' N.B. en 15°13' O.L.; wij liepen 62 mijl in de 24 uren en waren 228 mijlen van Port-Saïd verwijderd. Heden avond werd er aan boord vuurwerk afgestoken. Hiervan heb ik evenwel niets gezien daar ik den gehelen avond bij Middendorp gezeten had.

Dinsdag
19 Nov.

De zee was nog even kalm als gisteren. De wind hadden wij mede zoodat wij zeilen bijzetten. Daar de warmte zich al tamelijk deed gevoelen werden, om het wat koeler te maken, zeilen over het dek gespannen. Het middagbestek was 34°52' N.B. en 19°51' O.L. Wij liepen 59 mijl in de 24 uren en waren nog 168 mijlen van Port-Saïd verwijderd.

Woensdag
20 Nov.

De zee was in het geheel niet zoo kalm als in de vorige dagen, zoodat het schip sterk slingerde. Ik ben dan ook tot 's middags 4 ure toe in mijn bed blijven liggen, daar ik erge hoofdpijn had, en de beweging van het schip mij weder misselijk maakte. Volgens het middagbestek waren wij op 34°6' N.B. en 24°5' O.L., liepen 54 mijl in het etmaal en waren nog 115 mijlen van Port-Saïd verwijderd. Des middags kon men in de verte de berg Ida, die op het eiland Candia ligt, te zien.

Donderdag

21 Nov.

De zee was nu weder wat kalmer geworden zoodat [ik] slechts nog een klein gevoel van zeeziekte had, doch mijn hoofdpijn was nog altijd even erg, zoodat ik mij alles behalve lekker gevoelde. Deze dag gebeurde niets bijzonders. Wij verlangden allen zeer sterk naar Port-Saïd, hetwelk wij de volgende dag hoopten te bereiken. Het middagbestek luidde 33°11' N.B. en 28°32' O.L.; wij liepen 57 mijlen in de 24 uren en waren nog maar slechts 58 mijlen van Port-Saïd verwijderd.

Vrijdag

22 Nov.

Des ochtends om een uur of acht kregen wij Damiette in 't zicht. De vuurtoren kon men duidelijk onderscheiden. Ook zagen wij eenige menigte schepen voor de stad liggen. Hier heeft het water weder een andere kleur dan het vroeger had; het is namelijk groenachtig terwijl het de vorige dagen zwart was. Het weder was aangenaam, daar het niet erg warm was. Mijn hoofdpijn was veel minder dan gisteren, toch voelde ik mij nog onlekker. In den nacht hadden wij nog een oogenblik gestopt om het dieplood uit te werpen. Op de hoogte van Damiette draaiden wij een tijd rond om het kompas te regelen. Wij zagen weder “ de boer met zijn varkens” en ook nog mooie grote blauwe kwallen, waarvan er eene menigte in de zee drevén. Om 12 ure omstreeks was Port-Saïd duidelijk te zien. Hier zouden wij enige dagen blijven om kolen en drinkwater in te nemen. Er zou dus gelegenheid zijn om aan wal te gaan, waarover wij ons zeer verheugden. Om 1 uur waren wij vlak voor het hoofd, terwijl wij een oogenblik later voor den stad stil hielden, lieten wij het niet anker vallen maar werden aan boeien vastgemaakt. Het water heeft hier een licht vuil groene kleur. De legplaats voor de schepen was besloten door twee hoofden. Deze hoofden bestonden uit groote rotsblokken en staken ver in de zee uit. Als men van de zee kant kwam dan zag men aan het einde van elk hoofd een vuurbaak, op het rechtsche, dat is dus aan stuurboordszijde van het schip brandde een groen, terwijl op het linksche, die dus aan bakboordszijde was, een rood licht brandde. Wij lagen niet vlak aan de wal, maar waren er eenige meters van verwijderd, zoodat men, wanneer men aan wal wilde gaan, zich er door een schuitje naar toe moest laten varen. Wij hadden nauwelijks stilgehouden, of er kwamen dan ook eene menigte kerels in schuitjes aan, die naar het schip roeiden en hunne schuitjes vastbonden aan den trap, die een oogenblik te voren was nedergelaten, zoodat de kwartiermeester, die bij de trap op wacht stond, om te zorgen dat er niemand aan boord kwam, ze elk oogenblik los moest snijden. Doch toen ook dit niet hielp op den duur, daar zij telkens weder terugkwamen, en zich met haken overal aan vasthiielden, liet men de donkeypomp werken en richtte de slang tegen hen. Hierop hadden zij natuurlijk niet gerekend, en kregen dus op 't onverwachts een portie warm water over hun naakte lichaam waarvoor zij meer respect hadden. Een van de kerels kwam als een razende naar de trap vliegen met een mes in zijn hand, sneed al de touwen van de overige schuitjes door die hij wegduwde, en kwam er vervolgens met zijn eigen bootje bij liggen, die hij er aan vast bond. Deze man was geen Arabier maar het was een Europeaan. Eenige van de passagiers gingen dien zelfden middag reeds aan wal en het was letterlijk een gevecht tusschen de kerels om ze in hun schuitje te trekken. Een van de kerels viel zelfs nog in het water, doch hij hield zich dadelijk aan een schuitje vast en wist er zoo weder uit te krabbelen. Het was waarlijk een wonder dat men nog heelhuids aan wal kwam. Wij zijn den geheelen middag nog aan boord gebleven en des avonds na het middageten pas aan wal gegaan. De kapitein ging met ons mede. Eerst bezochten wij het Hôtel du Louvre, dit

is het voornaamste te Port-Saïd, waar wij wat gebruikten, vervolgens gingen wij naar het Café chantant of Casino waar wij ook wat gebruikten en eenigen tijd bleven. Verder hebben wij dien avond nog wat hier en daar gewandeld. Toen wij in het Café chantant waren, werd er onder anderen 't "Wien Neerlandsch bloed" gespeeld stonden wij allen, namelijk de passagiers van onze boot, op en zongen hardop mede. Verder hoorden wij nog een stuk of drie chanteuses en ene chanteur. Ik heb mij dien avond zeer goed geamuseerd. Boven het lokaal waar het Café was, werd er een speeltafel gehouden, waar verscheidene van de passagiers heengingen om hun geluk te beproeven; ik ben er echter niet geweest. Dien middag waren er nog passagiers van een Fransche mailboot die van Batavia kwam, bij ons aan boord gekomen.

Zaterdag

23 Nov.

Tot

Dinsdag

3 Dec.

Daar ik niet elken dag heb opgetekend, weet ik niet wat wij precies elken dag hebben gedaan, en schrijf het dus nu maar door elkander neder.

Gedurende deze 11 dagen zijn wij te Port-Saïd, om dat de machine niet in orde was. Wij zijn er langer gebleven dan wij eerst dachten, en oorspronkelijk ook het plan was. Bij het onderzoek namelijk in de machine, bleek het dat er wat aan mankeerde, dat eerst moest gerepareerd worden. In de cilinderdeksel namelijk van de hooge druk cilinder waren groote gaten gekomen, zoodat wij niet meer door konden stoomen met dien deksel. Wij moesten dus een nieuwen hebben, en deze moest nog eerst te Port-Saïd (gegoten worden), (in de fabriek). Er is namelijk te Port-Saïd eene fabriek, waar al zulke reparatieën aan schepen gedaan worden. Wij moesten dus wachten tot dat deze deksel klaar was. Ik was er juist bij toen men bezig was hem te gieten, en het was zeer mooi en aardig om te zien hoe dat gloeiende ijzer uit een soort van oven in [een] bak liep, waaruit met het vervolgens in den vorm bracht, die onder den grond was.

Ook waren er in een ander gebouw verscheidene machines die dienden om ijzer te schaven, (hiervan heb ik voor de aardigheid eenige krullen medegenomen, die van het ijzer af kwamen) moeren te maken en verscheidene andere zaken die ik niet allemaal meer weet. Men zag een groote menigte verschillende machines, waarvan sommige in werking waren, en in de rondte draaiden of andere bewegingen maakten, terwijl andere weder in rust waren; veel kon men er echter niet uit wijs worden, en men moest goed met deze zaken bekend zijn, om precies te weten tot welke doeleinden ze allemaal dienden. Ik voor mij, begreep er tenminste niet veel van. Al deze machines waren in een groot gebouw, dat veel had van eene groote loods; het was echter aan alle kanten gesloten. Er waren verscheidene zulke gebouwen. In een van deze gebouwen was een zaagmachine. Dit bestond in een ronde zaag door middel van stoom in eene draaiende beweging gebracht, en hier kon men in korten tijd en zeer netjes zware balken mede door zagen.

Wij zijn elken dag naar wal geweest; ik ging er geregeld elken dag naar toe. Wanneer wij en famille uitgingen, dan gingen wij òf wat wandelen, òf naar de winkels om er verschillende zaken en aardigheden te koopen, òf het Hôtel du Louvre, om er wat te gebruiken. Voor dit hôtel bevindt zich een plein, waar in het midden een vijvertje is waarin eene fontein staat. Rondom dit vijvertje bevindt zich eenig plantsoen, (dit zag er echter zeer dor uit: over het geheel was er in Port-Saïd niet veel groen te zien, alles was er even dor en droog,) waardoor verschillende paden loopen. Al de hoofdwegen van Port-Saïd loopen op dit plein uit, dat de Place de Lesseps wordt genoemd, naar den ingenieur de Lesseps die met het graven van het

Suez-kanaal belast is geweest. Rondom dit plein bevinden zich het hôte! du Louvre en vele winkels of bazars. In een van deze Turksche bazars heb ik onder anderen een rooden muts gekocht, dien ik van Middendorp cadeau kreeg. Deze mutsen heeten tarbouches en zijn het gewone hoofddekse! van de inwoners. Zij zijn uit één stuk gemaakt zoodat men er in het geheel geen naad in ziet, en hebben een zwart zijden kwast. Wanneer wij des avonds aan wal gingen, dan gingen wij meestal langs het strand wandelen, daar dit eene zeer aangename weg was. Vijf keeren ben ik des middags òf alleen òf met een kennis naar het strand gegaan om schelpen te zoeken. Hier heb ik dan ook zeer mooie gevonden. Wij gingen ook dikwijls een heel eind het hoofd op, waar verscheidene kerels soms bezig waren met visschen; hier bleven wij dan een tijd naar zitten kijken. In Port-Saïd heb ik ook nog schelpen gekocht alsmede van kerels die met schuitjes langs het schip kwamen roeien. Deze kwamen zeer dikwijls om allerlei soorten van snuisterijen te verkoopen, alsook vruchten[,] pijpen en tabak. Zij mochten echter niet aan boord komen, zoodat als men iets gekocht had het in een mand naar boven moest hijschen. Hierin deed men dan het geld na het gekochte er uit genomen te hebben, en liet vervolgens de mand verder zakken. Het geld hier is zeer verschillend[;] men treft haast van alle landen geldstukken aan, Hollandsch geld echter weinig, overigens Fransch, Engelsch, Spaansch, Italiaansch, Turksch (hiervan het meeste), Britsch Indisch, ons Indisch geld en enkele Duitsche stukken. De taal is het Arabisch, doch Fransch, Engelsch of Italiaansch wordt door sommige ook verstaan. De taal die ik sprak om mij verstaanbaar te maken was òf Fransch òf Engelsch òf een mengelmoes van deze twee met Duitsche woorden ertusschen in. Wij hebben hier vele vruchten gekocht, waaronder ook vele die ik voor het eerst zag, zooals de pisang, dadels en andere. Ook kwamen er dikwijls lui aan boord die allerlei snuisterijen verkochten, als ook roode mutsen of tarbouches, pijpen en panoramas van Suez en Port-Saïd, waarvan ik er eenige heb gekocht. Ook is er een vrouw aan boord geweest, die niets verkocht dan portretten, hiervan heb ik er ook eenige gekocht, onder anderen een groote photografie van onze boot de Prins Hendrik. Bij deze vrouw hebben wij (namelijk onze familie, een paar kennissen en de kapitein) ons portret aan wal laten maken, in een groepje. Zij had een huis op de Place de Lesseps.

De vuurtoren hebben wij ook beklommen. Deze is zeer hoog en heeft een electro-magnetisch draailicht. Het was aardig de werking van de machine te zien, die de machinist op ons verzoek liet werken. Deze vuurtoren ligt op den hoek van het strand, geheel aan het einde er van en vlak bij het begin van het hoofd. Langs het strand loopt een spoor naar Kaïro, doch deze kan niet gebruikt worden òf omdat hij niet geheel af is òf omdat er iets aan mankeert, dit weet ik niet precies, het resultaat echter is, dat hij niet gebruikt kan worden hetgeen zeer jammer is. Gedurende onze verblijf te Port-Saïd zijn er vele schepen in en uitgelopen. Op deze schepen zijn wij geweest om ze te bezichtigen, dit waren beide Fransche schepen. Het was de mailboot “de Donnaï” van de Messageries Maritimes de andere was een Fransch transportschip en heette de Farn. Verder zijn wij op een van onze roeitochtjes om een Engelsch schip heen geroeid waarvan ik de naam echter weet. Op een van de avonden dat wij aan wal gingen, zijn wij in de danszaal geweest. Hier zagen wij heeren met elkander dansen hetgeen een zeer gek gezicht was.

De laatst avond dat wij in Port-Saïd waren, zijn wij in Saïd dit is de Arabische stad, geweest en hebben daar toen koffie gedronken in een Arabisch koffiehuis. Hier werd een concert gegeven door Arabieren, die zongen ter wijd zij gelijk als accompagnement op verschillende muziekinstrumenten sloegen, of bespeelden. Er werd juist feest in Saïd gevierd en al de winkels waren verlicht, en er was ook een soort draaimolen en schommel. Er liep eene groote menigte menschen en er was eene drukte van belang. Het feest was ter gelegenheid dat de Rammadan (vasten) ten einde was. Er werden ook vele schoten gelost van het Turksche wachtschip, dat met een groote menigte vlaggen en wimpels feestelijk getooid was. Dit schip lag vlak bij het onze.

Port-Saïd wordt in twee gedeelten verdeeld, door een groote plas water, echter geen twee voet diep. Over deze plas loopt de pijp van de waterleiding en deze kan men als het ware als brug gebruiken daar hij over een smal weggetje loopt dat dient om hem te ondersteunen. Op ééne plaats echter heeft hij geen grond onder zich, doch loopt een paar meter enkel over de plas. Het is echter gemakkelijk hierover heen te komen, daar de pijp nog al breed is zoodat men er met weinig moeite over heen kan loopen. Het eerste gedeelte dat zich aan deze zijde van de plas bevindt, is de Europeesche stad of het eigenlijke Port-Saïd. Het tweede gedeelte is de Arabische stad en heet Saïd; dit ligt aan den overkant van den plas. Hier zijn wij slechts zelden geweest, alleen ter gelegenheid van het feest.

Op een avond, ik meen dat het Vrijdag den 29sten was, dat wij aan wal waren, verraste de kapitein Hendriks, met wien wij meestal aan wal gingen, ons met een feestje. Hij had namelijk in het Hôtel de Louvre een dinéetje besteld om met ons de verjaardag te vieren van een schipbreuk, die hij toen juist 25 jaar geleden ondergaan had, en waar hij haast bij omgekomen was. Daar deze dag tegelijk de geboortedag van zijne vrouw was, was dit wel een dag om lang in zijn geheugen te blijven. Hij had ons niets van zijn plan medegedeeld, zoodat hij er ons zeer mee verraste, wij hebben er ons dan ook zeer goed geamuseerd en men heeft er verscheidene toasten gedronken, waarop weder weder met een andere toast, altijd in rijm werd geantwoord. De patissier van onze boot had eene mooie taart voor het diné gemaakt waar men bovenop een schip zag dat verongelukte en een vuurtoren; dit doelde op de schipbreuk. Wij hebben toen om de kapitein onze dank te betuigen met ons allen een telegram aan Mevrouw Hendriks gestuurd, om haar te feliciteeren vooreerst met haar geboortedag, en vervolgens met de jaardag van de redding van dan kapitein.

Een kennis van mij van boord, die er ook was met zijne ouders scheen niet zeer goed tegen het drinken te kennen, zoodat hij op het einde van de avond stomdronken was, en iedereen te lijf wilde, zoodat men hem moest tegenhouden. (Zijne oude lui zeiden dat hij niet tegen het drinken kon, en dat hij altijd zoo zenuwachtig was, als hij wat veel gedronken had.) Men heeft hem letterlijk aan boord moeten dragen. Wij hebben dien avond ook nog eenig vuurwerk afgestoken, zooals vuurwerk, rotjes, enz., waar onze dronken sinjeur maar den gehelen tijd tegen in wilde vliegen. Ik was ook wel een beetje niet frisch, maar zoo erg was het toch niet met mij gesteld, of ik kon mij nog met fatsoen op mijn beenen houden. Nadat wij het vuurwerk afgestoken hadden, keerden wij naar ons bootje terug, die ons weder aan boord bracht.

Dien zelfden dag was er iemand van de equipage aan boord gestorven, aan een slijmberoerte. Het was een van de bremmers; ik had eenige dagen geleden nog wat bij hem aan zijn werkbank staan knutselen. Hij werd den volgenden ochtend stil in eene boot nedergelaten en aan wal begraven. Toen men hem in de boot, die hem naar wal zou brengen, nederliet, stond ik er juist bij en heb hem nog gezien.

Woensdag

4 Dec.

Wij vertrokken des ochtends van de reede van Port-Saïd, en een oogenblik later waren wij reeds in het kanaal van Suez. Dit kanaal verbindt de Middellandsche Zee met de Golf van Suez. Aan den linkerkant van dit kanaal, (namelijk als men van Port-Saïd af komt) heeft men een groote zandwoestijn, de woestijn van Ubië genaamd. Aan de rechterzijde heeft men een dijk, waarop de telegraafpalen staan, van de lijn naar Suez. Aan den anderen kant van dezen dijk, heeft men eene reeks van moerassen, totdat men eindelijk naar een groot meer komt, het meer Menzaleh genaamd. Hier loopt het kanaal door heen. In het kanaal ziet men aan weerskanten, een eindje van den wal af, palen op lange afstand van elkander in het water. Deze palen dienen om de koers aan te duiden, die het schip moet nemen. Dit moet zich

namelijk steeds tusschen de palen, in het midden van het kanaal houden. Deze palen staan echter niet in den grond, doch drijven verticaal in het water, doordat men eenig gewicht aan hun onderkant gehecht heeft. Opdat zij echter niet zouden kunnen wegdrijven, is elke paal met eene ketting aan de wal vastgemaakt, waardoor zij steeds op hun zelfden plaats blijven. Zij steken omtrent een voet boeven het water uit, en telkens wanneer men met de boot er een passeert, ziet men hem geheel onder water verdwijnen, om later, als de boot voorbij is, weder tevoorschijn te komen. Langs het kanaal op den oever, ziet men op geregelden afstand van elkander paaltjes in den grond staan, waarop de afstand van het begin van het kanaal af staat aangetekend, zoodat men dus elken dag precies kan zien hoeveel mijlen men heeft afgelegd. In de woestijn zagen wij een stuk of drie, vier zwarte dieren lopen. Dit waren naar alle waarschijnlijkheid, jakhalzen; zij hadden eene lange gepluimde staart, die zij steeds tusschen hun beenen getrokken hielden. Des middags zagen wij eene groote menigte pelikanen, deze zaten rustig in een groepje bij elkander op de woestijn. Aan den anderen kant vlogen groote zwermen van ibissen en flamingo's over het meer henen. Met den avond moesten wij stoppen, daar het bepaald is dat men des avonds en des nachts niet mag doorstoomen, daar men in den donker zijne koers niet precies in het midden zoude kunnen houden, zoodat men dadelijk aan den grond zou zitten, daar het kanaal zeer nauw is. Des daags hadden wij reeds een paar malen vastgezeten, doch dit was van weinig beteekenis, daar wij spoedig weder losgekomen waren. Eens echter zaten wij zoo dicht bij den wal aan den grond, dat men wel aan land zou hebben kunnen springen; het schip stond nagenoeg dwars in het kanaal. Des avonds toen de boot stil lag, hebben een paar heeren zich naar wal laten roeijen, aan de kant van het meer, in de hoop van eenige watervogels te schieten, doch zij hebben echter niets geschoten. Ook zijn er toen nog meer passagiers mede aan wal gegaan. Ik ben er echter niet heen geweest.

Donderdag 5 Dec.

Des morgens om 6 ure stoomden wij weder door, natuurlijk niet altijd met vollen kracht. Het wisselde telken male af, dan met halve kracht, dan met volle kracht, dan weder achteruit of stoppen, en zoo ging het een geheel tijd lang door. In de 5 minuten was de telegraaf zeker wel driemaal veranderd geworden. Deze telegraaf namelijk, is eene wijzerplaat, waarop door een wijzer wordt aangegeven, of men moet stoppen, of vooruit, of achteruit, of halve kracht, of volle kracht moet stoomen. Zij is door een machine in verbinding gebracht met de brug, waarop zich de roergangers en de wachthebbende officiers zich bevinden. Zoodra deze dus het schip wil laten stoppen of achteruit doen gaan, of de een of andere wijziging in het stoomen wil hebben gebracht, laat hij de telegraaf werken, zoodat de machinisten oogenblikkelijk weten wat zij moeten doen, daar de wijzerplaat zich in de machinekamer, vlak bij hen bevindt.

Des morgens zagen wij vele zandhoosen die aan de woestijn waaiden, en waarvan sommige zelfs het kanaal overgingen. Om 8 ure stoomden wij voorbij Cantara, een klein plaatsje aan het kanaal gelegen. Dit is ook een zoogenaamde wisselplaats. Men heeft, namelijk, enkele plaatsen, in het kanaal, waar men dichter onder den wal kan komen, zoodat een ander schip kan passeeren. Op zulke plaatsen, staat een wachthuisje met een seinpaal, en dan kan men aan het sein zien, of er een ander schip in het kanaal is, dat in de tegenovergestelde richting aankomt. Is dat zoo, dan moet het eerst aankomende schip wachten, totdat het andere voorbij is. Den vorigen dag hadden wij dit gehad, en toen hebben wij van af 3 ure des middags den geheelen [tijd] stilgelegen en zijn die dag toen niet verder meer doorgegaan, daar het andere schip, (achter dit schip kwam nog een tweede aan.) ons toen niet voorbij scheen te durven stoomen, wegens de nauwte. Om 1 uur stoomden wij Ismaëla voorbij. Dit is de voornaamste plaats aan het kanaal; zij ligt nagenoeg in het midden er van aan een klein Bittermeer, het

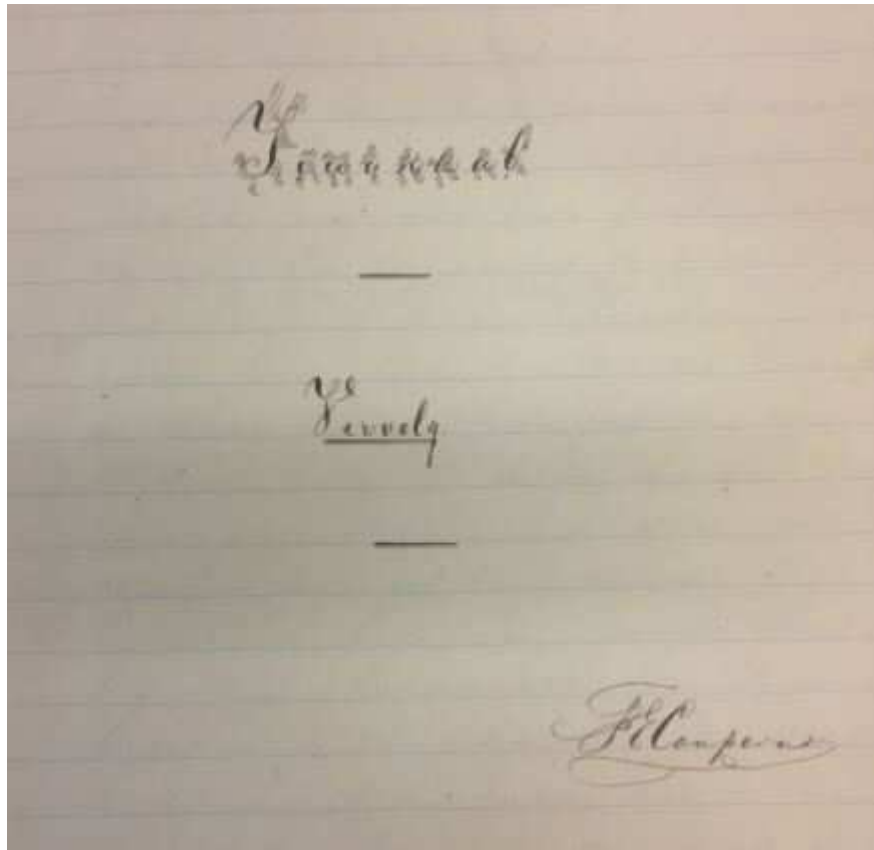
meer Timsah genaamd. Een paar uur later kwamen wij aan het Groote Bittermeer waar het kanaal dwars door heen loopt. De loop van het kanaal wordt er in aangeduid door bakens die in het meer staan. Hier stopten wij na eerst nog eenigen tijd te hebben doorgestoomd, en brachten hier den nacht door. Hier hebben wij de St. Nicolaas avond gepasseerd, die zeer aardig was, zoo dat wij ons dan ook zeer geamuseerd hebben. De patissier had eene groote menigte St. Nicolaas letters, waaruit men, zoo ik mij niet vergis, de volgende woorden las "Aan de passagiers van de Prins Hendrik."

Vrijdag

6 Dec.

Des morgens vroeg passeerden ons twee schepen, die even als wij in het meer gestopt hadden. Wij stoomden ongeveer een uur nog steeds door het meer, doch na dezen uit waren wij weder in het kanaal gekomen. Hier ontmoetten wij de Conrad, die van Indië op weg naar Holland was; hiervan is de 1^e officier nog bij ons aan boord geweest, om brieven mede te nemen naar Holland. Eenigen tijd hierna, ik meen dat het ongeveer 1 ure toen was, stoomden wij het kanaal uit en kwam in de Golf van Suez. Hier lieten wij het anker vallen, en bleven stil liggen. Spoedig daarna kwam er een stoombootje aan, om den loods af te halen, die ons door het kanaal geholpen had. Deze stoombootjes hadden wij de twee vorige dagen reeds in het kanaal gezien. Het zijn zeer kleine bootjes, en hebben een geregelde dienst tusschen Suez, Ismaïlla en Port-Saïd.

Op de plaats waar wij het anker lieten vallen hebben wij een paar uur blijven liggen, daar naar ik meen, de kapitein eerst nog eenige papieren naar wal moest brengen. De stad lag nog een heel eind van ons af zoodat het te ver zou zijn om naar toe te roeijen; als men er dus naar toe wilde, moest men er met een stoombootje naar toe stoomen. Juist toen wij aankwamen, zagen wij de spoortrein vertrekken. Er lagen ook nog eene menigte andere schepen om ons heen. Wij lagen nauwelijks een oogenblik stil, of er kwamen weder een groot aantal schuitjes aan, met lieden die snuisterijen en vruchten verkochten. Hier heb ik dan ook weder een massa china's appelen opgedaan, die die lieden zeer goedkoop verkochten. Al deze lieden mochten echter niet aan boord komen, zoodat de meeste om toch aan ons te kunnen verkoopen tegen de kant van het schip opklauterden en zodoende boven kwamen, waar zij echter toch niet op dek konden klimmen, daar er een kwartiermeester op wacht bij stond om hun dit te beletten. Zij moesten zich dus buiten boord aan het schip vasthouden, hetgeen zij dan ook deden. Nadat de kapitein zijne bezigheden verricht had, stoomden wij weder geregeld door, nadat eerst het anker was opgehaald, hetgeen met stoom geschiedde. De machine waar mede men dit verricht heet een stoomlier. Deze machine wordt ook gebruikt om zware voorwerpen te laden en te lossen. Zoo hadden wij o.a. een stoomketel voor een suikerfabriek bij ons aan boord die ook door middel van de stoomlier aan boord was geheschen.

Journal

=====

Vervolg.

=====

FE Couperus.

Journal.

Vervolg.

Zaterdag
7 Dec.

Dien ochtend waren wij nog steeds in den Golf van Suez. Soms zagen wij aan weerskanten te gelijk land, doch echter aan den eene kant zeer flauw en onduidelijk. Men kon echter duidelijk zien dat beide kusten zeer rotsachtig zijn. Om een uur of 10 zagen wij op den linkeroever de

bergen Horeb en Sinai (deze laatste berg is ongeveer 8600 parijsche voeten hoog.), en 2 uren later stoomden wij den Gold uit en de Roode Zee in. In de golf van Suez loopen de bergen allen tot de golf toe door, zoodat men er geen strand heeft, op een plaats echter, namelijk op het eind van den Golf, op de linkeroever heeft een smalle doch tamelijk zandvlakte die tusschen de bergen en de zee gelegen is. Deze vlakte heeft een afzonderlijken naam, dien ik evenwel vergeten ben. Het einde van de Golf van Suez heet de straat van Dschaebal. Het middagbestek luidde, 27°30' N.B. en 34°01' O.L. Wij liepen 44½ mijlen in het etmaal, en waren 45 mijlen van den Daedalus bank verwijderd. Dien middag zagen wij slechts nu en dan eens de kust, doch nooit aan beide kanten te gelijk.

Zondag

8 Dec.

Dezen dag is er niets bijzonders gepasseerd. Nu en dan zagen wij weder land, des middags om een uur of 5 echter konden wij het zeer duidelijk zien. Het middagbestek luidde 36°18' N.B. en 23°17' O.L.; wij liepen 61 mijl in het etmaal en waren 151 mijlen van het Jubbel Foer Eil. [Jabal al-Tair] verwijderd. De hitte in de Roode Zee was zeer groot, doch niet zoo erg, als wij hem ons hadden voorgesteld. De lucht was zeer scherp en er was geen wolkje aan den hemel. Vele sprinkhanen, zagen wij in het water drijven.

Maandag

9 Dec.

Weder zagen wij nu en dan land. Het weder was zeer warm. Des middags haalden wij een soort van rood zeewier uit de Zee op. Dit deden wij namelijk op de volgende manier. Wij bonden een stuk ijzer aan een lang touw, en wierpen dit zoodra wij een groote hoop wier zagen, in het water. Het touw schoot dan door de vaart van het schip door het water heen, en het wier bleef dan aan het ijzer hangen. Dit wier dreef ons bij groote massa's voorbij. Het middagbestek luidde 20°12' N.B. en 38°47' O.L.; wij liepen 66 mijl in het etmaal en waren nog 85 mijlen van het Jubbel Foer Eil. verwijderd.

Dinsdag

10 Dec.

Dezen dag is er niets bijzonders gepasseerd, zoodat ik dus niets heb opgeteekend. Het middagbestek luidde 16°32' N.B. en 40°58' O.L. Wij hadden in de 24 uren 63½ mijl geloopt, en waren nu nog 93 mijlen van Aden verwijderd.

Woensdag

11 Dec.

Des ochtends zagen wij slechts nu en dan de kust. Dit was de kust van Jemen. Wij hadden haast geen schepen in de Roode Zee ontmoet. Volgens het middagbestek bevonden wij ons op 13°28' N.B. en 43°01' O.L., terwijl wij 55 mijl in het etmaal hadden geloopt en nog slechts 58 mijlen van Aden af waren. Om een uur of 1 zagen wij een mooie tamelijk groote stad, met vele plantages in de omstreken, hetgeen men door den kijker zeer duidelijk kon zien. Dit was Mokha met zijn koffieplantages. Men weet dat er veel koffie van Mokha van daan komt. Om 4½ ure, waren wij het einde van de Roode Zee genaderd en gingen nu tusschen het eiland Perim en Jemen door. Dit eiland is een Engelsche bezitting, en is als vesting zeer mooi gelegen, daar zij juist in het midden van den straat van Bab-el-Mandeb ligt, dien zij dus

geheel kan bestrijken. Men kon zeer duidelijk de Engelsche vlag waarnemen, die van het fort wapperde. Op de kust van Jemen zag men een alleenstaand tamelijk groot huis, met een paar kleine schepen die dicht onder den wal lagen. Wat dit echter voor een gebouw is, is mij geheel onbekend. Voor dat wij aan Perim kwamen, hadden wij reeds den geheelen middag de kust van Afrika in het zicht gehad. Nadat wij straat Bab-el-Mandeb door waren, draaiden wij aanmerkelijk, daar wij in de Roode Zee natuurlijk sterk zuidelijk hadden gestoomd, en nu, daar wij haar uit waren, en in den Golf van Aden waren gekomen, moesten wij eene geheel oostelijke richting volgen. In den nacht passeerden wij Aden. Hier hebben wij echter niet stilgehouden.

Donderdag
12 Dec.

Dezen dag is er weder niets bijzonders gebeurd. Volgens het middagbestek bevonden wij ons op 12°12' N.B. en 46°33' O.L. Wij hadden 57½ mijl in het etmaal afgelegd, en waren nu nog 980 mijlen verwijderd van de Vlakke Hoek. Deze kaap is het zuidwestelijkste punt van Sumatra.

Vrijdag
13 Dec.

Den geheelen ochtend door, zagen wij de Afrikaansche kust. Het middagbestek luidde 12°4' N.B. en 50°28' O.L. Wij liepen 57½ mijl in de 24 uur en waren nog 922½ mijlen van de Vlakke Hoek verwijderd. Des middags zagen wij nog altijd land en om 5½ ure zelfs zoo duidelijk, dat men menschen op het strand kon zien loopen. Ook zag men verscheidene kleine schepen onder de kust liggen. De kust hier was vlak en vormde een nogal breed strand. Om 6 ure gingen wij tusschen kaap Guardafui en het eiland Sokotora door. Van dit laatste konden wij evenwel niets zien, daar wij vlak langs kaap Guardafui stoomden.

Een uur of drie nadat wij het land voorbij waren, om 9 ure omtrent gebeurde er plotseling een ongeluk aan de machine. Er was namelijk een bout losgeraakt, en deze in den cylinder van de hooge druk gevallen. Hierdoor was in de cylinderketel eene groote barst gekomen, zoodat men oogenblikkelijk moest stoppen, om de machine te repareren. Wij stoomden dien nacht dus niet verder door.

Zaterdag
14 Dec.

Dezen nacht konden wij ook nog niet doorstoomen, daar de reparatie nog niet geëindigd was. Er werden verscheidene stukken ijzer en geplette schroeven uit den cylinder gehaald. Het middagbestek luidde 11°17' N.B. en 51°59' O.L. Wij hadden sinds gisteren middag 12 uur 25 mijlen afgelegd en waren nu nog op een afstand van 897½ mijl van de Vlakke Hoek verwijderd. Er zwommen dien middag vele dolfijnen om het schip heen. Wij hebben nog getracht er eenige te vangen, doch dit lukte ons niet.

Zondag
15 Dec.

Wij lagen nog steeds stil. De vorige dagen was ik een weinig zeeziek geweest, doch dit was heden weder veel minder. Volgens het middagbestek bevonden wij ons op 11°10' N.B. en

51°48' O.L. Wij waren 2¾ mijl achter uit gedreven. Wij hadden wel is waar een weinig zeilen bij, doch dit had niets geholpen, daar de stroom te hevig was. Des middags probeerden wij weder dolfinen te vangen, en toen gelukte het ook aan den bootsman er een op te halen. Deze dieren zwommen den geheelen tijd, bij troepen aan 5 of 6 stuks rondom de boeg van het schip. Zij hebben eene blauwachtige kleur. Om 3½ ure stoomden wij weder door, dus hebben ongeveer 2 dagen stilgelegen. Toen de machine weder voor het eerst begon te werken, stonden, wij boven de machinekamer, om er naar te kijken, en hieven toen een drievoudig hoera aan. De stoom ontsnapte wel eerst uit eene verkeerde pijp, hetgeen een helsch lawaai veroorzaakte, doch dit verminderde langzamerhand, en hield eindelijk geheel op, zoodat de machine weder haar geregelde gang ging, en wij weder geregeld doorstoomden.

Maandag

16 Dec.

Dezen dag hadden wij weder zeilen bij. De lucht was zeer sterk. Daar de machine zo caduque was werd er een scheepsberaad belegd, bestaande uit de kapitein, de stuurman en de machinisten, dus in het geheel 11 personen, daar er 4 stuurlieden en 6 machinisten zijn. Deze raad moest beslissen of men nog steeds de oude koers zou volgen, tussen de Chagos Eilanden en de Malediven door, of dat men tusschen de Laccadiven en de Malediven door, langs Ceylon, om zoo het noodig was te Point de Galle binnen te loopen, en vervolgens bezuiden Sumatra om, zoude stoomen. Er werd tot het laatste besloten. Hier bestond de volgende rede[n] voor, namelijk dat wij dan in het vaarwater van Fransche en Engelsche mails waren, zoodat mocht er weder een ongeluk aan de machine overkomen, wij naar alle waarschijnlijkheid de eene of andere mailboot zoude ontmoeten, die ons zou kunnen helpen. Het middagbestek was 10°20' N.B. en 55°01' O.L. Wij hadden van af dat wij weder begonnen te stoomen 50 mijl afgelegd en waren nog 390 van Point de Galle verwijderd. Deze haven, bevindt zich op de zuidkust van Ceylon. Ik was dien middag weder een beetje onlekker. Des middags regende het een weinig. Om 12½ ure stopten wij voor een kwartier om de machine na te kijken, en te zien, of alles in orde was.

Dinsdag

17 Dec.

Ik was nog steeds een weinig zeeziek. Wij hadden nog altoos zeilen bij, daar de wind ons gunstig bleef. Het middagbestek luidde 9°36' N.B. en 59°2' O.L. Wij hadden 60 mijlen in het etmaal afgelegd en waren nu nog 330 mijl van Point de Galle verwijderd. Om 12½ ure weder een uur gestopt, om in de machine te kijken. Des ochtends en des middags regende het sterk. 's Avonds zagen wij bij maanlicht een regenboog; dit was een aardig gezicht. Des middags zagen wij eene groote menigte vliegende visschen, vlak bij de boeg. Zij vlogen telkens bij zwermen uit het water op, daar zij door het schip werden opgejaagd. Ik heb nog geprobeerd ze met een mand, die ik aan een lang touw bond en zoo in het water wierp, te vangen, doch dit is mij echter niet gelukt. Er waren sommige onder, die zeer grot waren.

Woensdag

18 Dec.

Om 9 ure omtrent hebben wij gestopt en zijn pas om 1 ure weder voortgestoomd. Volgens het middagbestek waren wij op 9°9' N.B. en 62°8' O.L., hadden 46 mijl afgelegd en waren nog op een afstand van 284 mijlen van Point de Galle verwijderd.

Donderdag
19 Dec.

Des morgens hadden wij weder bij afwisseling regen. Men kon als het ware de regen zien aankomen. Dit was echter niet zoo, daar de regen op eene plaats bleef, en wij hem te gemoet gingen. Dit was zeer aardig om te zien. Dan zag men het b.v. in de verte regenen, terwijl men op de plaats waar men was niet regende; een oogenblik daarna waren wij in den regen gekomen, doch weder een poos later, hadden wij er niets meer van te lijden, daar wij hem reeds voorbijgestoomd waren. Des middags zagen wij weder twee regenboogen. Het middagbestek was 8°53' N.B. en 65°29' O.L. Wij hadden 50 mijlen afgelegd en waren nog 234 mijlen van Point de Galle verwijderd. Om 12½ ure stopte de machine weder voor een half uur. Als men voorover bukde, buiten boord, kon men den geheelen schroef onder water zien liggen, zoo helder was dit. Nu en dan zag men hem een beetje uit het water steken, daar het schip door de sterke deining nog al tamelijk stampte. Stampen is de op[-] en neergaande beweging van het schip, van voren naar achteren. Gedurende dat wij in de Indische Zee waren, was de lucht altijd zeer bewolkt, hetgeen in de Rooode Zee niet het geval was geweest; daar was er de meeste tijd, haast geen wolkje aan de lucht. Wij hadden tot nu toe nog geene schepen ontmoet. Des avonds weêrlichtte het sterk; dit was een zeer mooi gezicht, daar men nu en dan een gedeelte van den hemel plotseling hel verlicht zag.

Vrijdag
20 Dec.

Om kwart voor 11 ure hebben wij weder gestopt, daar de stoom uit eene verkeerde pijp ontsnapte. Hier moest men dus op de plaats waar de stoom ontsnapte touwwerk tusschen steken, om het ontsnappen te beletten. Kwart voor 1 ure stoomden wij weder door. Het middagbestek was 8°28' N.B. en 69°10' O.L. Wij hadden 55 mijlen afgelegd en waren nu nog 178 mijlen van Point de Galle verwijderd. Wij hadden dezen dag geen regen gehad.

Zaterdag
21 Dec.

Om 11 ure zagen wij in de verte het eiland Minicay liggen. Dit is het noordelijkste eiland van de Maldiven. Daar wij dwars door de Maldiven gingen, en niet tusschen de Laccadiven en de Malediven door, zagen wij Minicay nu en dan aan bakboord, terwijl wij het anders aan stuurboord zouden gezien hebben. Om 12 ure waren wij er vlak voor gekomen. Het is een prachtig eiland, men zag niets dan groene bossen. Hier en daar zag men enkele klapperboomen boven de andere boomen uitsteken. Er lag een klein eilandje naast, en in de verte waren eenige zeilscheepjes te zien. Het was een zeer mooi gezicht, vooral wanneer men door de kijker naar het eiland keek. Volgens het middagbestek waren wij op 8°12' N.B. en 73°1' O.L., hadden 57½ mijl afgelegd en waren dus nu nog 120½ mijl van Point de Galle verwijderd.

Zondag
22 Dec.

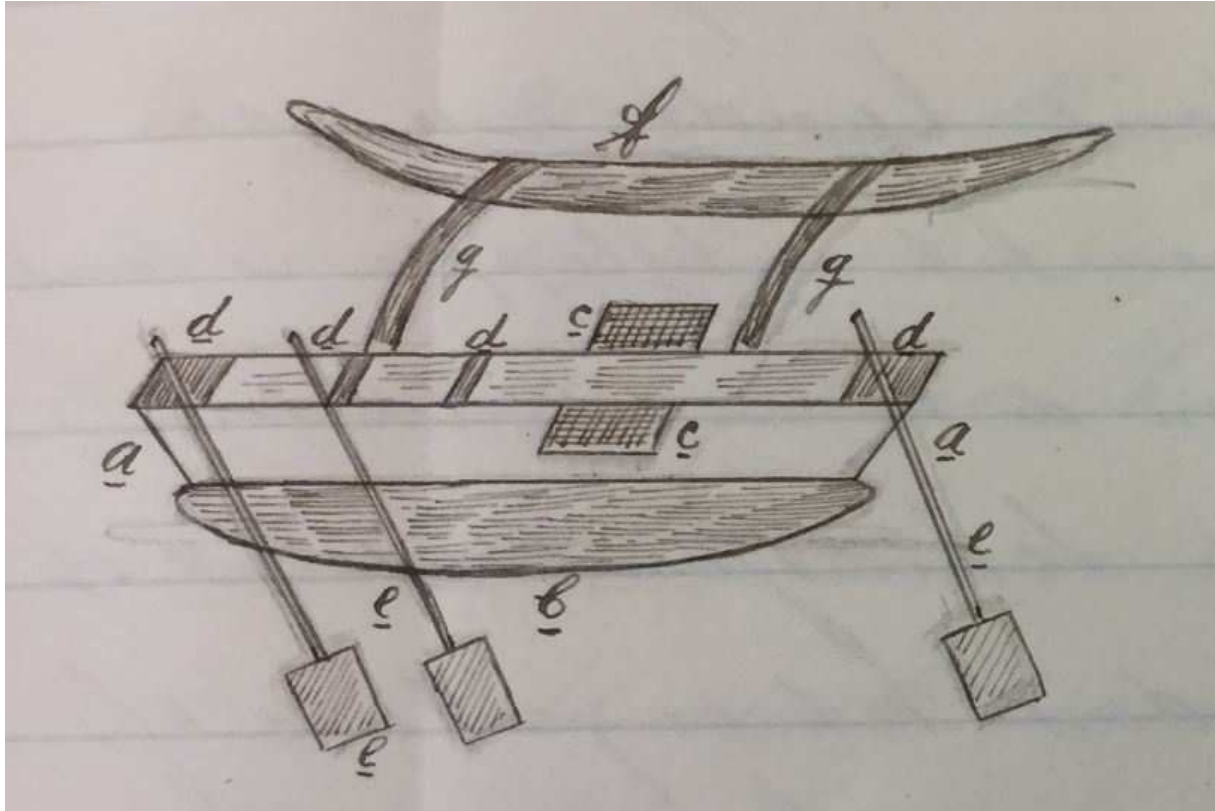
Om 11 ure omstreeks ontmoetten wij een schip en stoomden toen juist kaap Comorijn, die wij in de verte konde[n] zien liggen. Deze kaap is de zuidelijkste punt van Voor-Indië. Volgens het middagbestek waren wij op 7°35' N.B. en 76°59' O.L., hadden 60 mijl afgelegd en waren dus nu nog maar 60½ mijl van Point de Galle verwijderd. Het was tot nu toe nog steeds

onzeker geweest of men Point de Galle zou aandoen of het enkel voorbijstoomen; dezen dag werd het echter bepaald dat wij het zouden aandoen, daar de hoofdmachinist aan den kapitein verklaarde geene kolen genoeg te hebben, om de reis tot Batavia te kunnen doorzetten. Wij zouden ons dus te Point de Galle van kolen voorzien, en te gelijk ook versch water innemen. Wij waren hier natuurlijk zeer verheugd, daar dit laden natuurlijk eenigen tijd zou duren, zoodat er gelegenheid zou zijn om naar wal te gaan en daar een oogenblik te vertoeven. Het land zag er uit de verte wel aantrekkelijk uit.

Maandag
23 Dec.

Des morgens vroeg reeds zagen wij de Ceyloneesche kust, waar wij den geheelen ochtend langs bleven stoomen. Om 11 ure stoomden wij de haven binnen. Een oogenblik te voren was de loods, die er ons binnen moest brengen, aan boord gekomen. Wanneer men langs de kust komt aanstoomen, kan men nog niets van de baai ontdekken, daar zij een geheele inham in het eiland vormt, zoodat men haar pas ziet, wanneer men er vlak voor ligt. Wij konden wel uit de verte masten der schepen bespeuren, die in de baai lagen, doch van de schepen zelf konden wij niets zien. Het is een mooie en ruime haven. Er lagen nog een menigte andere schepen in. Nauwelijks lagen wij er een oogenblik in, of het schip was omringd door eene groote menigte schuitjes die naar ons toegekomen waren, om ons naar wal te roeijen. Er waren er ook sommige onder, die vruchten en allerlei soort van snuisterijen verkochten. Onder de lieden die in de bootjes zaten waren zeer vele Maleyers, de meeste verstonden en spraken ook het Maleisch. Een paar artikelen, die zij nog al bij menigte hadden, waren o.a. gouden ringen en armbanden, en allerlei soort van fraaie edelgesteenten. Hier vroegen zij evenwel een ongeloovelijken prijs voor.

De vorm die de bootjes hebben, waar deze kerels in zitten, is een van de zonderlingste, die ik ooit gezien heb. Men kan zich er het beste een denkbeeld van maken, uit de hier nevenstaande tekening.

a is de eigenlijke boot.

b is een ronde balk, die onderaan de boot is vastgehecht, en die geheel onder water ligt.

c is de zitplaats voor de passagiers.

d dit zijn de zitplaatsen voor de roeyers en degene die de boot stuurt.

e zijn de pagaaien.

f is een smalle ronde balk, die een eindje van de boot af op het water drijft, en door twee andere kromme houten (g) aan de boot verbonden is. Hij dient om de boot, die zeer smal is, zoo smal zelfs, dat er slechts plaats voor één persoon is op de roeibanken, voor het omslaan te behoeden.

Deze booten hebben geen roer, doch worden door middel van een pagaai gestuurd. Men kan er ook een zeil in opzetten.

Zoodra onze boot stil lag ging de kapitein reeds na[ar] wal. Wij zijn er echter pas na het dejeuner naar toe gegaan. De kapitein had er ons zijne boot voor afgestaan, daar het geen kleinigheid is om met zulk een schuitje als boven beschreven is naar wal te gaan.

Wanneer men aan wal komt, landt men aan eene overdekte plaats. Maar het uitstappen is soms zeer lastig, daar er hier in de haven, zulk een sterke deining is, dat het schuitje vreeselijk op en neer gaat. Men moet dus het oogenblik afwachten, dat het schuitje naar boven gaat, om uit te stappen.

Point de Galle is eene Engelsche bezitting en heeft ook eene sterke vesting, tenminste naar de vestingwerken te oordelen.

Vooreerst zijn wij naar het hôtél gegaan. Om dit te bereiken moet men eerst door een breede poort. Hier hebben wij wat gebruikt, en zijn er voorts nog een oogenblik gebleven. Er kwamen spoedig eenige kerels aan om ons verschillende voorwerpen te verkoopen, o.a. verscheidene soorten stokken, waarvan ik er een paar gekocht heb, en allerlei ivooren snuisterijen, en geheele stukken ivoor. Ook kwam er een inlandsche goochelaar, die allerlei, zeer aardige toeren deed.

Na in het hôtel geweest te zijn, gingen wij wat rijden, in een paar rijtuigjes, en zijn toen een weg opgegaan die landwaarts in voerde. Men had hier een mooi gezicht. Bezijden de weg zag men vele sawahs (rijstvelden) en klapperbosschen, waartusschen hier en daar eenige kampongs (groep inlandsche woningen) te zijn waren. Wij kregen spoedig een paar bedelkinderen achter ons rijtuigje, die ons den geheelen tijd door achter na liepen. Eindelijk, na een tamelijk langen tijd gereden te hebben, kwamen wij aan een soort logementje. Hier hebben wij stilgehouden en een paar klappers gegeten, en nog wat gebruikt. Daarna keerden wij weder terug, en het escorte van bedelkinderen, volgde ons weder in draf. Aan den weg heeft men ook nog een inlandsche kerk, wij zijn hier echter niet in geweest. Na dit ridje hebben wij nog wat in de stad rondgelopen en de verschillende winkels bezocht, alwaar vele fraaie zaken, en vooral ook eene menigte ivoren voorwerpen te koop waren. Hierna keerden wij weder naar boord terug, en vertrokken des avonds om 8½ ure van onze legplaats in de haven. De loods die ons binnen had gebracht, bracht ons ook nu weder uit de haven, waarna hij ons in een schuitje verliet.

Dinsdag

24 Dec.

Wij hadden een gunstigen wind, zoodat wij alle zeilen bij konden zetten, doch daar de wind van bakboord kwam, helde het schip sterk naar stuurboord over. Volgens het middagbestek waren wij 4°19' N.B. en 81°41' O.L., hadden van af gisteren avond 8½ ure 33 mijlen afgelegd, en waren nu nog op een afstand van 390 mijlen van de Vlakke Hoek verwijderd.

Woensdag

25 Dec.

Het middagbestek luidde, 2°17' N.B. en 84°44' O.L.; wij hadden 55 mijlen in de 24 uren afgelegd, en waren nog op een afstand van 335 mijlen van de Vlakke Hoek.

Ik was reeds dikwijls in de bezaansmast (dit is de achterste mast van een driemaster) geklommen, doch dezen middag wilde ik nu eens hooger komen, dan ik vroeger reeds geweest was, en klauterde toen in het want van de groote mast. Ik was er echter nog niet lang in, of een van de matrozen klom mijn na, en bond mij er in vast, tot groot vermaak van de andere passagiers, die er na[ar] stonden te kijken. Na mij zoo een poos te hebben laten staan, terwijl ik vergeefsche pogingen deed om los te komen, bond hij mij weder los, zoodat ik naar beneden kon klimmen.

Donderdag

26 Dec.

Het middagbestek luidde, 0°0' N.B. en 87°44' O.L.; wij hadden 56 mijlen in het etmaal gelooopen, en waren nu nog 279 mijlen van de Vlakke Hoek verwijderd. Het was nog al aardig dat wij precies om 12 ure de linie passeerden, dit gebeurt anders niet veel. Er is evenwel geene dooppartij gehouden. Des avonds heeft een van de passagiers, de Coningh genaamd, op het dek viool gespeeld, terwijl wij er hardop bij gezongen hebben.

Vrijdag

27 Dec.

Des morgens vroeg, zagen wij een zeilschip aan stuurboord, dat de zelfde kant als wij opging. Het had 26 zeilen bij. Het is wel een aardig gezicht, zoo'n schip met volle zeilen in zee te zien. Heden regende het weder een weinig. De nacht te voren had het zeer sterk geregend. Wij

kregen tegenswoordig zoo dikwijls regen, omdat wij juist in de regenmousson waren. Deze duurt van October tot April, en heet West-mousson. De drooge of Oost-mousson duurt van April tot October. Des morgens zagen wij vele vogels, hetgeen dus een teeken was, dat wij de nabijheid van land waren. Volgens het middagbestek waren wij op 1°18' Z.B. en 91°22' O.L.; hadden 59 mijl in het etmaal afgelegd, en waren nu nog 220 mijlen van de Vlakke Hoek verwijderd. Verder gebeurde er dezen dag geene bijzonderheden.

Zaterdag
28 Dec.

Des morgens en des middags was de zee buitengewoon vlak. Des ochtends had het voor een oogenblik sterk geregend, overigens hebben wij dezen dag mooi en tamelijk warm weder gehad. Wij hadden geene zeilen bij, daar de wind niet mee was. Het middagbestek luidde, 2°57' Z.B. en 94°57' O.L. Wij hadden 59 mijlen in de 24 uren afgelegd, en waren nu nog 162 mijlen van de Vlakke Hoek verwijderd. Ik had mij reeds sinds eenige dagen beziggehouden met het vervaardigen van een schuitje. Dezen dag is het afgekomen.

Zondag
29 Dec.

Des ochtends regende het weder zeer sterk. Dezen dag ben ik begonnen mijn boeltje in te pakken, daar wij binnen eenige dagen te Batavia hoopten aan te komen. Des middags zagen wij vele bruinvisschen, en hadden een oogenblik weder een hevige stortregen. Later werd het weder evenwel weer mooi. Volgens het middagbestek waren wij op 4°5' Z.B. en 98°26' O.L.; hadden in het etmaal 55 mijl afgelegd, en waren dus nu nog op en afstand van 107 mijlen van de Vlakke Hoek verwijderd. Overigens geen merkwaardigheden.

Maandag
30 Dec.

Des morgens werden alle koffers op het dek gebracht, om de passagiers gelegenheid te geven hun bagage in te pakken. Spoedig hierna kregen wij hevige stortregens, zoodat er een tweede zeil boven het eerste werd gespannen, waardoor wij haast niets van de regen te lijden hadden. Des morgens vroeg, hadden wij reeds land gezien; dit was namelijk het eiland Engano dat aan de Westkust van Sumatra, meer naar het zuiden toe gelegen is. Van dit laatste was evenwel niets te zien. Wij gingen tusschen Engano en Sumatra door. Aan den kant van Sumatra zagen wij een waterhoos. Het was voor het eerst dat ik zo iets zag. Het is een zeer aardig gezicht; men ziet eene breede donkere streep die van de lucht tot aan de oppervlakte der zee toe doorloopt. Het regende zoo sterk, dat wij spoedig niets meer van het land konden onderscheiden. Gedurende den nacht, hadden wij den stroom mede gehad, zoodat wij Engano veel vroeger zagen, als wij verwacht hadden, zoodat er nu nog kans op was, morgen te Batavia aan te komen. Volgens het middagbestek bevonden wij ons op 5°18' Z.B. en 102°30' O.L.; hadden in de 2 laatste etmalen 118 mijlen, dus in het laatste 63 mijl, afgelegd, en waren nu nog maar 69 mijlen van Batavia verwijderd.

Dinsdag
31 Dec.

Des morgens om 5 ure, was het reeds te zien, hoewel zeer flauwtjes. Een half uur echter later, kon men het reeds duidelijk zien. Wij naderden nu den ingang van straat Sunda. Het land dat

wij zagen, waren de eilanden Prinsen-eiland en Cracatau; het eerste zagen wij aan stuurboord, het laatste aan bakboord. Vervolgens kregen wij ook Java, Sumatra en eenige andere eilandjes te zien. Om half 7 ure stoomden wij Prinsen-eiland voorbij, en waren nu dicht bij Cracatau gekomen. Om kwart voor 8 ure, lagen wij vlak voor Cracatau. Dit is een mooi begroeid eiland. Toen wij hier gekomen waren, werd de trap uitgezet. De top van den berg op het eiland Cracatau, was nog geheel in wolken gehuld. Het water hier heeft eene groenachtige kleur. Om kwart voor 10 ure, waren wij dicht bij de Javasche kust gekomen. Vlak voor de kust, ligt het eiland Dwars in de weg. Straat Sunda is bezaaid met eenige menigte, hetgeen een prachtig gezicht oplevert. Er waren ook prauwen bij de eilandjes, en sommige zeilden vlak langs ons. Om 12 ure, ongeveer, waren wij voor het eilandje Topperhoedje gekomen. Dit is een klein eilandje vlak voor bij Dwars in de weg gelegen. Om 10 ure waren wij bij Anjer gepasseerd, dat op de Bantamsche kust gelegen is. Op de vuurtoren kon men, wanneer men door de verrekijker keek, duidelijk eenige letters en cijfers lezen. Wat er echter opstond, kon ik niet ontcijferen. Van hier telegrafeert men naar Batavia, wanneer men de schepen voorbij ziet komen. Een eind voorbij Anjer ligt een klein eilandje, en bij dit eilandje heeft een Engelsch schip 3 jaren geleden schipbreuk geleden. Het schip kan men nu nog half buiten water zien steken. Men heeft het er laten liggen, om als baken te dienen, voor de andere schepen. Hier waren wij zoowat om 11½ ure aangekomen. Na het dejeuner hetgeen om 12 ure plaats had, waren wij de Bantamsche [kust] zoo dicht genaderd, dat wij alles wat er op was zeer duidelijk met het bloote oog konden onderscheiden. Het was een prachtig gezicht, die groene bergen. Wij waren er, oppervlakkig geoordeeld, misschien geen 20 meters van verwijderd. Wij waren nu zeer dicht bij het eiland Merak. De St. Nicolaaspunt stoomden wij om 1 ure voorbij. De kaap ligt aan de noordwest punt van Bantam. Eeingen tijd later, stoomden wij het eiland Pandjing voorbij, dat vlak voor een groote baai gelegen is. Aan de kust lagen verscheidene prauwen; ook gingen er ons enige voorbij. Wij hadden van van ochtend 7½ ure tot 1 uur toe, slechts 10 mijlen geloopt, daar de stroom vreeselijk sterk was, en wij dien juist tegen hadden. Dicht bij het eiland Pandjing was een ander stoomschip, dat wij achter op liepen; het was eene kleine boot, en een Engelschman. Voor den mond van den baai lagen nog een menigte andere eilandjes, waaronder Moejang-bessaar, Moejang-ketjiel, Koebor, en andere. Om half 5 ure, waren wij te midden van de Duizend eilanden gekomen. Hiertoe behooren onder anderen, de Groote en Kleine Kombuis. Om half 6 à 6 ure ongeveer, stoomden wij voorbij de eilanden Alkmaar, Purmerend, Onrust en Kuipertje. Op Kuipertje heeft men steenkoolenmagazijnen. Te Onrust ligt het wachtschip. Er liggen hier zeer vele eilandjes. Omstreeks 6 ure, deden wij 2 schoten, en bleven daarop stil liggen. Wij waren toen namelijk op de reede aan gekomen. Deze ligt nog een groot eind van de wal verwijderd. Weinig menschen zaten er dien middag aan tafel om te dineeren, zoo groot was de agitatie die er heerschte. Des avonds na het diner, kwam de Tjiliwong, een klein stoomschip, aan boord, om ons en de bagage naar wal te vervoeren. Wij gingen er dien zelfden avond reeds heen, ofschoon er natuurlijk eene vreeselijke drukte aan boord heerschte. De Tjiliwong was stampend vol. Eindelijk na een half uur of 3 kwartier stoomens, bereikten wij de Boom, (dit is de landingsplaats.) alwaar wij debarkeerden. Hier namen wij rijtuigen, en vertrokken toen naar het Hôtel des Indes van Cressonnier, alwaar wij vooruit kamers besteld hadden.

Einde

Overzicht.

8 Nov. Vertrokken van Nieuwe Diep.
14 „ aangekomen te Gibraltar.
18 „ „ te Malta.
22 „ „ te Port-Saïd.
3 Dec. vertrokken van Port-Saïd.
6 „ aangekomen en vertrokken van Suez.
11 „ Roode Zee ten einde.
13 „ gestopt, eind voorbij Sokotra.
15 „ weder doorgestoomd.
23 „ aangekomen te en vertrokken van P^t de Galle.
31 „ aangekomen te Batavia.

Overzicht.

8 Nov Vertrokken van Nieuwe Diep
14 „ aangekomen te Gibraltar
18 „ „ te Malta
22 „ „ te Port Saïd
3 Dec vertrokken van Port Saïd
6 „ aangekomen en vertrokken van Suez
11 „ Roode Zee ten einde
13 „ gestopt, eind voorby Sokotra
15 „ weder doorgestoomd.
23 „ aangekomen te en vertrokken van P^t de Galle
31 „ aangekomen te Batavia

*Aantekening van de Middagbestekken
der "Koning der Nederlanden."*

11 Dec 1873	Vertrokken van Batavia om 9 ure v.m.				
12	Z.B. 5°45'	O.L. 102°58'	afg. mijlen	58	
13	Z.B. 3°53'	O.L. 100°17'		55	mijlen
14	Z.B. 1°53'	O.L. 97°13'		55	afst. Suez 1216
15	N.B. 0°15'	O.L. 94°14'		57	1139
16	N.B. 2°44'	O.L. 90°58'		62	1097
17	N.B. 5°01'	O.L. 88°13'		66	1031
18	N.B. 6°02'	O.L. 83°05'		64	967
19	N.B. 6°09'	O.L. 78°42'		65½	901½
20	N.B. 7°06'	O.L. 74°41'		63	838
21	N.B. 9°00'	O.L. 70°56'		63	775
22	N.B. 10°14'	O.L. 66°58'		62½	712½
23	N.B. 11°42'	O.L. 62°53'		64	648
24	N.B. 13°11'	O.L. 58°53'		63	585
25	N.B. 13°55'	O.L. 54°24'		72	513
26	N.B. 15°47'	O.L. 50°11'		73	440
27	N.B. 12°57'	O.L. 46°01'		70	370
<i>Aangekomen te Aden v. m. om 6 ure</i>					
28	N.B. 12°26'	O.L. 44°07'		14	330
<i>Vertrokken van Aden v. m. om 7 ure</i>					
29	N.B. 15°15'	O.L. 41°55'		55	245

Aantekening van de Middagbestekken der "Koning der Nederlanden"

11 Dec. 1873.	Vertrokken van Batavia te 9 ure v.m.				
12 „	Z.B. 5°44'	O.L. 102°58'	afg. mijlen	58.	
13 „	Z.B. 3°53'	O.L. 100°17'	„ „	55	mijlen.
14 „	Z.B. 1°53'	O.L. 97°13'	„ „	55	afst. Suez 1216
15 „	N.B. 0°15'	O.L. 94°14'	„ „	57	„ „ 1139
16 „	N.B. 2°44'	O.L. 90°58'	„ „	62	„ „ 1097
17 „	N.B. 5°01'	O.L. 88°13'	„ „	66	„ „ 1031

18	„	N.B. 6°02'	O.L. 83°05'	„	„	64	„	„	967
19	„	N.B. 6°09'	O.L. 78°42'	„	„	65½	„	„	901½
20	„	N.B. 7°06'	O.L. 74°41'	„	„	63	„	„	838
21	„	N.B. 9°00'	O.L. 70°56'	„	„	63	„	„	775
22	„	N.B. 10°19'	O.L. 66°58'	„	„	62½	„	„	712½
23	„	N.B. 11°42'	O.L. 62°53'	„	„	64	„	„	648
24	„	N.B. 13°11'	O.L. 58°53'	„	„	63	„	„	585
25	„	N.B. 13°55'	O.L. 54°29'	„	„	72	„	„	513
26	„	N.B. 13°47'	O.L. 50°11'	„	„	73	„	„	440
27	„	N.B. 12°57'	O.L. 46°01'	„	„	70	„	„	370
		aangekomen te Aden. n.m. om 6 ure.							
28	„	N.B. 12°26'	O.L. 47°07'	„	„	14	„	„	330
		vertrokken van Aden v.m. om 7 ure.							
29	„	N.B. 15°15'	O.L. 41°55'	„	„	„	„	„	275
30	Dec. 1873.	N.B. 18°12'	O.L. 40°01'	afg. mijlen		59	afst. Suez		216
31	„	N.B. 21°18'	O.L. 38°15'	„	„	56	„	„	160
1	Jan. 1874.	N.B. 24°30'	O.L. 36°05'	„	„	60	„	„	100
2	„	N.B. 27°13'	O.L. 33°56'	„	„	55	„	„	45
3	Jan. 1874	Aangekomen te Suez om 8 ure v.m.							
4	„	Vertrokken van Suez om 9½ ure v.m.							
5	„	In het kan. van Suez. Lengte kanaal 85 Kilom.?							
6	„	Aangekomen te Port-Saïd om 8 ure v.m.							
7	„	Vertrokken van Port-Saïd om 11 ure v.m.							
8	„	N.B. 33°18'	O.L. 28°46'	afg. mijlen		53	afst. Napels		225
9	„	N.B. 34°33'	O.L. 25°01'	„	„	51	„	„	174
10	„	N.B. 35°54'	O.L. 21°12'	„	„	51	„	„	123
11	„	N.B. 37°32'	O.L. 17°19'	„	„	52½	„	„	70½
12	„	N.B. 40°13'	O.L. 14°15'	„	„	60	„	„	10½
		Aangekomen te Napels om 5 ure n.m.							
13		Vertrokken van Napels om 2 ure n.m.							
		N.B. 39°15'	O.L. 10°24'	afgel. mijlen		50	afst. Gibraltar		191
14	„	N.B. 38°18'	O.L. 5°18'	„	„	62	„	„	129
15	„	N.B. 37°34'	O.L. 0°40'	„	„	56	„	„	73
16	„	N.B. 36°14'	W.L. 3°27'	„	„	53	„	„	20
17	„	N.B. 36°24'	W.L. 7°00'	„	„	41	af "N. Diep"		349
18	„	N.B. 38°27'	W.L. 10°18'	„	„	50	„	„	299
19	„	N.B. 42°03'	W.L. 9°50'	„	„	60½	„	„	239
20	„	N.B. 45°43'	W.L. 8°33'	„	„	55	„	„	184
21	Jan 1874	N.B. 48°02'	W.L. 5°20'	afg. mijl.		52	afst. N. Diep		132
22	„	N.B. 50°25'	W.L. 1°30'	„	„	57	„	„	75
23	„	N.B. 52°22'	O.L. 3°29'	„	„	56	„	„	19
24	„	Geen bestek wegens het op en nederstoomen.							
25	„	Aangekomen te Nieuwe Diep om 12½ ure.							

